

Naročnina mesečno 5 kron. Za inozemstvo se računa naročnina dvojno. - Pismenim vprašanjem znamko za odgovor. — Vse pošiljatve na naslov lista „Sedanjost“.

SEDANJOST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani K 750.—, $\frac{1}{4}$ K 380.—, $\frac{1}{8}$ K 200.—. Manjši oglasi po 4 K petivrst. Pri večkratnem oglaševanju popust. Mali oglasi beseda 1 K, debelo tisk. 2 K.

Grčevsko poglavje.

Obrnimo list ...

Ljudska žaloigra je priklopela do vrhunca tudi pri nas. Val balkanizma je prestopil meje še nedavno cvetoče in z dobro upravo urejene Slovenije, ki je bila vzgled in ponos vsem delom jugoslovanske države, za katere dobrobit posvečamo vsak utrip naših težko preizkušenih src. V strelni dim zavite prijazne vinske gorice po katerih je nekdanj orila vesela pesem zadovoljnega Kranjca, oškropljene so s svebo puhtečo krvjo mlade nedolžne žrtve krutega centralizma. Žuljava roka, ki je ob znoju s skrbjo izbrazdanega obraza mehčala trdo gorsko kamenje, je prestreljena. Noga, ki ni klecala niti pod nemškimi beričem, ranjena je. To je plod „pozitivnega dela“, podlega hlapčevstva še podležjemu gospodarju — velekapitalizmu. To je plod na žalost „slovenske samostojne kmetijske stranke“. To je plod izdajstva nad avtonomijo in koristni slovenskega kmetskega ljudstva. Kamen se je usmilil žuljave roke in znojnega čela trpina — kmeta, ki nikdar ni klonil pred tujinstvom v svoji samozavesti. Toda ni se ga usmilil lasten brat ...

* * *

V četrtek stopa — govori se — orožnik skozi Grčevje. Pred Hrastarjevo hišo se ustavi in razgovarja z domačim sinom Tonetom. Prijazno povabljen vstopi orožnik v klet in kozarec za kozarcom rujnega vina gasi neutešno žejo. — Drugi dan ob enajsti uri stoji pred pragom gostoljubne hiše, puška počí in gostitelj se zvrne smrtno ranjen na domačem yrtu. Čudna so pota božje Previdnosti in — človeške pravice.

* * *

Minister za soc. politiko dr. Kukovec je izdelal naredbo v korist viničarjem; toda minister za kmetijstvo Pucelj je podpis odklonil in naredba je romala v koš. — Finančni minister je izdal naredbo o trošarini, s katero se je vinogradništvo upravičeno ali neupravičeno čutilo težko prizadete. Minister za kmetijstvo Pucelj ne samo, da ni odklonil podpisa, temveč je naredbo — podpisal in s tem podpisal tudi posledice. Rezultat: viničarji še vedno čakajo na svojo pravico; sin kmetske hiše, ki je bila v svoji za-

slepljenosti steber grčevskih samostojnežev, katerih voditelj je minister Pucelj, pa leži s prestreljenim mladim telesom v hladnem grobu.

* * *

Davčna novomeška oblast je zahtevala pri županstvih na koščeku papirja razglasitev vladne naredbe radi prijave vinskega pridelka in njegove oddaje tekom 24 ur. Pojasnil nobenih in brez navedbe kazni za neizvršitev naredbe. Takoj nato finančni organi obiskujejo zidance. Zaprto. Zahtevajo kjuče. Kmetje se vznemirijo. Nekaj vročekrvnežev robato zakolne in par pobalinov pobira kamenje. Finančni organi odkurijo dolgih krakov. — Na novomeškem davčnem oblastvu, na podlagi dobljenih poročil prvih predstraž, sestavljajo vesti z albanskega bojišča. Okrajno glavarstvo hiti na pomoč s sedmimi orožniki proti — Albancem.

Finančna oblast v Črnomlju pošlje v Semič nekoliko bolje in obširnejše utemeljeno vsebino iste naredbe v razglasitev. Kmetje se zbirajo na trgu, vznemirjajo se in zmagujejo z glavo. Sklep: „Popisovanje ne bomo dovolili, prijave ne bomo izvišili!“ Dacar v Semiču dobi čez par dni drugo navodilo, obišče vinogradnike ter jim lepo pojasni celo stvar, toda uradno ni obiskal nobene zasebne kleti. Drugi dan so že kmetje prihajali sami k dacarju s svojimi prijavi.

Sedaj pa vzporedite uspehe surovosti z uspehi takta in lepe besede.

* * *

Finančni minister izda strogo naredbo proti tihotapcem tujih valut. Več bank pošlje 35 zavitekov večmilijonske vrednosti na pošto za inozemstvo. Pošta ugotovi, da so v teh zavitkih tuje valute, katere je pod kaznijo prepovedano izvažati v inozemstvo. Finančni minister pa zahteva, da se ves ta denar vrne prizadetim bankam brez nadaljnjih posledic. Šlo je za poskus tihotapstva, ki bi z ozirom na stalno padanje vrednosti našega denarja provzročilo ogromno škodo narodnemu gospodarstvu in zločin nad državo. — Finančni minister pa je tudi izdal in minister Pucelj sopedpisal naredbo o trošarini za popis in prijavo vinskega pridelka. Kazen za neizvršitev naredbe: zaplemba neprijavljene vina in globa v višini najmanj

petkratne vrednosti zaplembe s sodom vred. Kot nameček še — svež grob. Šlo je o — kmetu.

* * *

Minister Pucelj še ni postal minister policije, ker je še vedno minister za kmetijstvo. — Kdor najde glave s turškim fesom, ki so jih baje zgubili grčevski strelci na Hrastarjevem dvorišču, naj jih prinese z možgani vred pred odhodom v drugi kraj, da se prepreči kakšna nova nesreča. — Sedem teh mož, ki so z odličnim uspehom napravili izpit, da so zreli za — Macedonijo, bo nadomestilo enako število carskih kozakov za vaje v Grčevju. — O uprava, kako je tvoje ime!

Težko je ne pisati bodečih satir o trpkih resnici.

Obrnimo zopet list ... zgodovine baja slovenskega uaroda za svojo avtonomijo!

Nevarni poskusi.

3. Carinske politike so dovolj zamotane v naši upravi. Tudi v tej stroki nimamo stalnih zakonov, le mnogobrojne ministrske ukaze, ki se vedno menjavajo in trgovcem velike težave napravljajo. Carinska politika globoko posega v razvoj narodnega gospodarstva in mednarodne trgovine. Vsi so prepričani, da je glavni vzrok druginje taka neumestna carinska politika, ki naklada davke, presegajoče kupno vrednost blaga. Če pride k tej nezdravi carinski politiki še slaba uprava, potem je dvojno gorje prenašati. Veliko stroškov provzročajo ljudem, zlasti trgovcem, sitnosti carinskih uradnikov, je znana tožba v teh krogih. — Znano je, kako veliko ležarino mora plačati človek, če ne vzame blaga iz voza ali skladišča na dan, ko mu to prijavijo. Vzeti blaga pa ne moreš, dokler ne plačaš carine in dobiš dovoljenja. Kako se tu ravna, je nepopisno. Nič ne gleda carinski urad, ne na potrebo blaga, ne na stroške, ne na druginjo, ne na ovire v prometu, ampak edino le na to, da spravi carino v blagajno. Če mora pri tem ravnanju trgovec plačati tisoče ležarine od voza brez lastne krivde, bo seveda te tisočake prevalil na kupce in blago postane toliko dražje. — Ali je to modro in koristno?

4. Naredba za javno varnost in red so gotovo potrebne in koristne reči, če so

razumno zasnovane in izpeljane. Vzemimo na pr. „potne legitimacije“. Taki potni listi so za poštene ljudi, ki morajo po opravkih v tujino, gotovo velikega pomena večkrat kar na ravnost potrebni, da more človek izpričati svojo identiteto (oseba). Zato je prav, če gosposka sili ljudi nato, da si nabavijo take potne liste v primeren času in z ne visokimi stroški. Pri raznih priložnostih se potem pokaže, kako tisti, ki ima tako legitimacijo razne zadeve na pošti, v bankah, pri uradih in drugod lahko in gladko opravi, medtem ko ima človek brez take legitimacije če je neznan v tistem kraju, neredkokrat velike težave. Tako si bodo ljudje sami radi preskrbeli take liste za legitimacije in jih jemali seboj na potovanja zunaj domačega kraja.

Pri nas pa ravna policijski minister drugače. Nenadno izda strog ukaz, da mora vsaka oseba, ki gre iz okolišča svoje občine, imeti potno legitimacijo, sicer zapade občutni kazni. Posledica tega ukaza je velik naval potujočega občinstva na policijske urade za te legitimacije, ki so vsled potrebnih fotografij in drugih stroškov včasih tudi precej drage. Komaj so si priborili ljudje te legitimacije in se zavarovali proti napadom policijskih organov, kar nenadoma prinese „Uradni list“ obznano, da so legitimacije splošno odpravljene. — Kaj se je bilo zgodilo? Ali je minula nevarnost pred napadi anarhistov? To ne, ker listi vedno prinašajo taka poročila, dasi večkrat izmišljena, pač pa je občina nevolja in prevelika ovira prometa prisilila policijskega ministra, da je odpra-

vil to naredbo. Marsikdo bo zdaj rekel, ali je bilo to modro? Tako bi lahko naštel še mnogo takih ponesrečenih poskusov naše državne uprave, ki kažejo, da ni na merodajnih mestih sposobnih mož za modro in blagodejno upravo. Sicer bi se taki modri in izurjeni uradniki dobili, ko bi strankarska politika vladnih mož tega ne ovirala.

Dopisi.

Št. Rupert. Odsek Izobraževalnega društva priredi v nedeljo, dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne pevski koncert s sledečim vsporedom: 1. A. Ferster; Ljubici mešan zbor; dr. Gustav Ipavec: Savska, moški zbor; H Volarič: Slovenske mladenke, ženski zbor s spremljenjem klavirja; F. S. Vilhar Kalski: Mornar, solospjev s spremljanjem klavirja; Oskar Dev: Glej čez jezero, koroška narodna; H Volarič: Divja rožica, dvospjev s spremljenjem klavirja; Vinko Krek: Ljubezen in pomlad, moški zbor; O. H Sattner: Naša zvezda, solospjev s spremljanjem klavirja; Vinko Vodopivec: Žabja svatba, moški zbor; Anton Medved: Pred durmi: solospjev s spremljanjem klavirja; Drugi šopek: Srbske narodne pesmi, mešan zbor. Prijatelji petja se vabite k obilni udeležbi!

Občni zbor novomaškega orlovskega okrožja bo v nedeljo 30. oktobra ob 10. uri dop. v Rokodelskem domu z nastopnim dnevnim redom:

1. odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbornega; 2. poročilo odbornikov; 3. volitev odbora; 4. slučajnosti. — Okrožni odborniki se opozarjajo na pismena poročila, ki jih morajo predložiti občnemu zboru, oziroma preglednikoma v smislu „Poslovnika“ § 22.

Orliški odsek in orliški krožek — Novo mesto uprizori v nedeljo 23. t. m. v Toplicah v dvorani izobraževalnega društva dr. Česnikovo dramo-tragedijanko „Za dom“. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Prijatelji poštene zabave iskreno vabljeni!

Tedenske novice.

Žalostne posledice brezglavih naredb. V petek dne 14. t. m., dopoldne je prišlo v Grčevje sedem orožnikov in dva finančna organa. Iz grmovja, izza škarpe ob vinogradu, je padlo nekaj kamnov, ki baje niso zadeli nikogar. Orožniki so začeli streljati, odgovoril jim je — odmev v globoki soteski, ker mlečnozobi fantiči so se hipoma razpršili. V nesrečnem trenutku pa je ravno prihajal po rebri navzdol od Furmana Hrastarjev Tonček, kamor ga je mati poslala radi nekaj jermenov. Ke je fant začul streljanje, se je podvzval k svojemu domu. Orožniki pa so prihiteli na Hrastarjevo dvorišče, da mu prestrežejo pot, češ, da je on eden izmed tistih, ki so metali kamenje. Puške orožnikov so pokale kakor v najhujši bitki. V popolni zbehanosti in v smrtnem strahu je zgubil vsako razsodnost. Ko je že bil na domačem vrtu, je skočil izza hruške, oddaljene samo kakih 20 korakov od dvoriščne škarpe, odkoder ga je bilo lahko spoznati. Streljanje se je nadaljevalo. Težko ranjen krikne nesrečni mladenič in beži navkreber kakih 15 korakov. Ponovno v trebuh zadet pade izpod grmovja, ki deli vinograd od vrta in v strašnih bolečinah se valja po zemlji. Orožniki prihite ter mu preiščejo žepe češ, da je streljal na nje. Ta strašni dogodek je globoko pretresel celo vas in to tembolj, ker se je kmalu nato prijavil še ranjeni

Mati in sin.

Resnična povest. — Spisal Kamenski.

Preobložena je bila z delom, skoraj vedno je bila na nogah, le par ur počitka si je privoščila. Ob treh jutraj je vedno vstajala ter delala najmanj do enajstih zvečer. Seveda, mali Janezek je šel prej spat in je tudi kasneje vstajal. Ko je nekoliko dorasel, je moral materi že kaj malega pomagati v hiši in v hlevu; mati je namreč dobro vedela, da se mora otrok zgodaj privaditi dela, da mu bo delo prešlo v meso in kri ter bo imel vedno veselje do poštenega dela. Pred vsem pa ga je učila moliti, Boga čimdalje bolj spoznavati ter ljubiti. Vsako jutro in vsak večer sta skupaj molila celo vrsto molitvic, pred vsem pa sveti rožni venec.

V starih časih ni bilo šol, kakor so sedaj že skoraj v vsaki vasi, ampak le v večjih krajih je bila šola, v katero so otroci hodili, če so hoteli. Da so se pa otroci dobro pripravili za sv. zakramente so jih gospodje duhovniki poučevali navadno v cerkvi. Četudi otroci večinoma

niso znali brati, vendar so se verskih resnic tako dobro naučili, da so jih znali mnogo bolj, kakor marsikdo v sedanjem času. Glavno pa je bilo to, da so otroci ne samo dobro znali krščanski nauk, ampak so tudi živeli po svetih naukih. Lahko rečemo, da tako poštenih ljudi, kakor so bili v starih časih, ne bomo več videli. Med njimi je bila krščanska pravičnost v zvezi s krščansko ljubeznijo zato so med seboj v miru živeli, drug družega podpirali ter so bili srečni in zadovoljni. Imeli so le malo potreb, ker niso bili še popačeni po napačni kulturi ter so navadno dočakali visoko starost. Zadovoljno so živeli, srečno umrli ter se zveličali. Kako srečni so bili otroci prejšnje dobe, ker so imeli tako dobre starše! Teko srečen je bil tudi mali Janezek, ker je imel tako krščansko mater. Učila ga je že v prvi mladosti moliti in delati, Boga ljubiti in greha se varovati.

Ko je začel Janezek hoditi v šolo, je že znal mnogo molitvic, da se je gospod katehet čudil ter ga vprašal, kdo ga je naučil. „Mati“, odgovori mali Janezek. V šoli je dobro napredoval, da so bili

učitelji z njim prav zadovoljni. Na koncu šolskega leta je dobil navadno lepo darilo. Do šole je imel čim dalje večje veselje. Naučil se je tudi pri sv. maši streči, da je vsaj ob nedeljah in praznikih pomagal, ko je bilo treba več strežnikov, vsak dan pa ni mogel, ker je bil preveč oddaljen od farne cerkve. K prvi sveti spovedi in svetem obhajilu je šel po navadi tistih časov. Takrat niso malih otrok puščali k sv. obhajilu, kakor sedaj, ampak bolj odrasle. Znati je moral ves katekizem. Janezek se je na umu in srcu posebno dobro pripravil na najsrečnejši dan v življenju. Bil je vzgled vsem. Po svetem opravilu so mu dali gospod katehet v spomin malo podobico in veliko belo štruco. Podobico še sedaj hrani, štruco je pa pojedel, seveda ne sam, ampak je dal tudi svoji dobri materi. Po prvem sv. obhajilu je Janezek hodil še nekaj časa v domačo šolo, gospod učitelj je bil tako dober, da je učil nekatere bolj pridne in nadarjene učence tudi nemško brati in pisati, kar se je zdelo v tistih časih nemškega gospodstva Slovencem zelo imenitno.

(Dalje prih.)

viničar g. barona Vambolda 56 letni vdovec Matija Arh, ki je iz radovednosti prišel iz vinograda svojega gospodarja gledat, kaj pomeni to oglušujoče streljanje. — Vse to se je vršilo ob belem dnevu okrog 11. ure dopoldne. Oba ranjena so nato ob 6. uri zvečer pripeljali v kandijsko bolnišnico. Drugi dan je ob 3. uri popoldne izdihnil ravno k vajakom potrjeni mladenič Anton Hrastar. Matija Arh, zgovoren in prijazen možakar, je ranjen v levo roko in nogo in sicer v stegno. Rane niso nevarne. — Naš urednik se je osebno prepričal na licu mesta, razgovarjal z neutrušeno materjo in sosedi ter dognal na podlagi izpovedb ves potek ožalovanja vrednega dogodka. Mati je izpovedala, da se je samo na dvorišču nabralo po odhodu orožnikov dve pesti izstreljenih patronov. Ako se nresniči želja tugajoče matere, ki je dala življenje in vzrejo nestreljencu, provzročitelju njegove smrti ne bo imel mirne vesti. — H koncu omenjamo, da je vas Grčevje popolnoma v taboru SKS.

V Grčevje je v sredo še pred zoro prišlo nad trideset orobnikov, kjer so pred cerkvico sv. Jurja zbrali okolne vaščane k zaslišanju. Nekateri kmete so dvignili s postelje in — kakor se govori — boste in napol oblečene vodili na zbirališče. Rezultat zasliševanja še ni znan. Gre predvsem za ugotovitev, če je in kdo je streljal. Kakor smo obveščeni, se z orožjem nikdo ni uprl, kamenje pa so metali otroci, ki so se razpršili že ob prvem strelu orožnikov. — Naknadno smo zvedeli, da je štirinajst orožnikov v sredo popoldne pripeljalo v tukajšnje preiskovalne zapore petnajst kmetov.

Ostudne laži so začeli nekateri trosisi po mestu, češ, da je šempeterski g. župnik hujskal ljudi na odpor proti naredbi o trošarini. Dognalo se je, da je glavni vir teh laži na — Grmu. G. župnik, svest si svoje nedolžnosti in poštevoja, je takoj odločno nastopil proti obrekovalcem. Ker se je govorilo, da je tudi g. ing. Vedernjak, ravnatelj Kmetijske šole, takoj po žalostnem dogodku govoril nekaterim kmetom, češ, da je g. župnik Vovko nahujskal vinogradnike k uporu, se je g. župnik podal z dvema pričama h g. Vedernjaku, ki je izjavil, da je morda res govoril kaj takega a se ne spominja. Ko pa je g. župnik zagrozil s tožbo, je izjavil g. Vedernjak pismeno, da ni nikdar kaj takega govoril, s čemur se je g. župnik zadovoljil, to pa tem bolj, ker v isti izjavi g. Vedernjak povdarja, da so mu kmetje šempeterske župnije zatrdili, da g. župnik ni hujskal niti kdo drugi. — Dve osebi ste izročeni sodišču, ker niste v določenem roku oddali zadovoljivo izjavo, zasledovanje obrekovalcev pa se nadaljuje dokler se ne zavežejo umazani jeziki. Izjavo g. Šklander priobčujemo že v današnji številki. — K vsemu temu pripominjamo, da je g. župnik že v nedeljo 9. t. m. svaril kmete pred vsakim neprimišljenim korakom ter jer isti dan v seji občinskega odbora stavil predlog, po katerem je bila sprejeta resolucija radi pomirjenja ljudstva, popoldne pa je po litanijah sklicel ljudi v društvene prostore ter še posebej opozoril navzoče, med katerimi je bilo tudi nekaj novomeških inteligentov, na posledice, ki bi nastale z ozirom na obstojči zakon o zaščiti države, če se kdo zoperstavi izdanim naredbam. V Grčevju, kjer je vas v taboru nasprotnikov in kjer so se dogodili žalostni dogodki, so kmetje izjavili, dani bilo hujskanja od kogarkoli, pač pa je g. župnik že dve nedelji svaril ljudi pred kakršnimkoli nasiljem nad državnimi organi. V očigled

vsem tem dejstvom lahko rečemo: ke je bil kdo, ki je predvideval nevarnost položaja in jo skušal na vse kriplje odkloniti, je to vsekakor bil g. župnik Vovko, kar je bila predvsem dolžnost davčne oblasti in pa okrajnega glavarstva, predno se uporabi obožena sila.

Pogreb nesrečnega mladeniča A. Hrastarja se je vršil v torek dopoldne iz kandijske bolnišnice na pokopališču v St. Petru. Pogreba se je udeležila dolga vrsta njegovih vrstnikov na konjih. Krsto ste vozila dva belca na priprostem vozičku. Tužni sprevod je napravil globok vtis na meščane. Blagi mladenič počivaj v miru.

Glede nardbe o trošarini je poslal poslanec Sušnik v imenu Jugoslovanskega kluba oster protest na vlado. Vzporedno s tem pa so tudi novomeški vinogradniki zaprosili Jugoslovanski klub naj vložijo interpelacijo radi te nardbe, da se vsaj omilijo najkruतेjšje postavke. Vsako drugo sredstvo odpora je neumestno in nevarno. Ko pride čas, pa naj govore volitve! Dotlej pa ne gre drugače kot pokoriti se naredbi. Pri tem pa ne pozabite, da je to nardbo sopodpisal minister Pucefj v času, ko so bili samostojneži v centralistični in policajdemokratski vladi. O, tudi zaslepljeni bodo morali izpiti ta grenki kelih trpljenja do dna!

Na Grmu se pričakuje sprememba. G. Skaličiju se je končno posrečilo spodriniti g. Vedernjaka, za katerim itak nikdo ne bo žaloval. Kot državni vinarski nadzornik je g. Skalički na državne stroške živel le sebi in samostojni stranki in tako bo tudi zanaprej. To je sicer njegova stvar in tistih, ki so ga postavili. Pričakovali pa smo in z nami vsi vinogradniki, da kot državni uradnik vinarske stroke pojasni kmetom nardbo o trošarini na vino. To mu je bilo tem lažje, ker mu je bilo istočasno mogoče zagovarjati svojega prijatelja Pucelja. Poleg drugih je g. Skalički zanemaril tudi to svojo dolžnost. To pribijemo.

Odbor „Županske Zveze“ za novomeški politični okraj se je konstituiral sledeče: Alojz Vovk, župan. Gotna vas, načelnik; dr. Josip Fischinger, dež. sod. svetnik, podnačelnik; Srečko Mejak, davčni uprav., tajnik; Anton Turk, Bršljin, blagajnik; Adolf Pečjak, župan, Toplice; Matija Kren, Vavta vas; Jos. Beve, St. Peter, pregled. rač. Dodatno so izvoljeni v odbor še: za občino Orehovica Jos. Novak, Zagradec Ig. Košak, Gabrovka; Sela-Sumberk J. Ozimek in Dvor Franc Koželj, Mačkovec pri Žužemberku. Ostale občine, ki nimajo še zastopnikov, kakor Žužemberk, Velika Loka, Dobrič, Poljane i. dr. naj vpošljejo imena predlagancev na tajništvo S. Ž. Z. v Novem mestu.

Katol. prosvetno društvo v Novem mestu priredi v dvorani Rokodelskega doma v soboto, 29. t. m. ob pol 8 uri zvečer zabavni in koncertni večer z dr. Česnikovo ljudsko igro „Za dom“ ter z deklamacijo, pevskimi in glasbenimi točkami. Opozorjamo na to prireditve, za koje se vrše obširne priprave.

Požar v Podljubnu dne 17. okt. je zahteval ogromno škodo. Škoda se ceni nad 1 milijon kron. Rešiti se ni dalo ničesar. Pogoreli so: Franc Pirc: hiša, žito, 3 prešiči, obleka ostal mu je kozolec; Josip Hrovat: hiša z vsemi gosp. poslopji, rešeno golo življenje; Franc Pucelj: hiša z vsemi gosp. poslopji; Franc Platan: vsa gosp. poslopja, ostala mu je samaa hiša; Ana Zupančič: pogorelo vse, Fr.

Prime: pogorelo vse. Ljudje so v skrajni bedi in potrebujeje nujne pomoči.

Nesrečna smrt pismonoše. Albin Intihar, tukajšnji pismonoša, je šel v nedeljo s svojim tovarišom na sprehod na Trško goro. Pozno ponoči sta se vračala doli od Starega grada domov. Na poti je Intihar spodrsnil in padel v nek propad. Drugi dan so ga pripeljali mrtvega na dom. Zapušča vdovo z več nepreskrbljenimi otroci. N. v m. p.!

Kralj in Pašič sta na Francoskem in finančni minister je v Londonu. Inozemski listi pišejo, da se želi kralj odpovedati prestolu v korist svojemu starejšemu bratu Juriju; vlada pa — molči Nikjer jasnosti povsod nemar. V državi ni sedaj kralja, ne ministrskega predsednika; ne ministra zunanjih zadev, niti finančnega ministra. Imamo pa — hvala Bogu — Pribečevića ministra za policijo in žandarmerijo in ministra — Pucelja. In to v času, ko se otvarja reden parlament, ki se nima svojega predsedstva. Nema — pa nema... nema ništa!

Naša krona velja v Zurichu nekaj nad poldrugi vinar. Tako znajo gospodariti liberalci s svojimi samostojneškimi podrepniki!

Pašič ima več ko eno milijardo kron premoženja. Kaj pravite, koliko je ta gospod, ki si lasti naslov ustanovitelja naše države, podpisal državnega posojila? 200.000 kron. To je toliko, kot bi naš srednje premožen kmet podpisal štiri beraške krone državnega posojila. Rade Pašič pa ustanavlja vsesrbsko družbo, da se očetova blagajna preveč hitro ne posuši s podpisovanjem državnega posojila.

Obsojeni kmetje. Dne 12. t. m. je bila v Zagrebu razglašena razsodba v velikem procesu proti poslancu Radičeve stranke N. Srdoviču In 95 kmetom, ki so bili obtoženi radi upora. Poslanec Nikola Srdovič in še štirje kmetje so bili obsojeni na pet mesecev, ostali pa na kazni od 4 mesecev do 1 tedna. 20 jih je bilo oproščenih.

Dvojna mera. Za verske pravoslavne šole država troši 20,354.590 kron, za katoliške verske šole pa 2.951.275 kron. Torej je razlika v škodo katoličanov za 17,403.315 kron. — Za cerkveno upravo pravoslavja daje država 161,601.026 kron, za katoliško cerkveno upravo pa samo 13,855.268 kron. Torej tudi tu razlika v škodo katoličanov 147,745.758 kron. Sadaj pa pomislimo, da je katoličanov skoraj ravno toliko kot pravoslavnih. Ali je to enakopravnost?

Omnium serbe (vsesrbsko) je razburila duhove, v kolikor niso popolnoma zastrupljeni z vladno politiko in zaslepljeni z državnim denarjom. „Republika“ pravi o tej aferi: „Mi smo videli pogodbe. Poznamo vse posameznosti in bomo vso to nagoto razgalili. Vemo tudi, da so ljudje, katerim načeljuje Rade Pašič, stremili za tem, da čimbolj izrabijo splošno vznemirjenost povodom kraljeve smrti ter da stvar privedejo h koncu. Ponovno zahtevamo, da vlada objavi pogodbe!“ — Toda vlada molči... Tudi molk je odgovor.

„Škof“ odpadniške češke cerkve, ki v Jugoslaviji sploh ni priznana, je prišel v Beograd, kjer so mu priredili velike svečanosti na državne stroške. Kdo ga je povabil? Morda pravoslavni škof Dositej kot agitator za razkojniško cerkev. Vlada vsaj za tako vabilo nima pravice, ker imajo v tej državi tudi katoličani svojo besedo. Katoliški denar pa za take namene ni na razpolago.

Enakopravnost pa taka . . . da sme že vsak framazonski pritepenec žaliti verski čut polovice državljanov te države in je zato še odlikovan!

Priporočamo Kolinske kavine izdelke.

Preklic.

Jaz podpisana Alojzija Šlander s Pake 6 preklicujem s tem vse, kar sem 4. oktobra t. l. žaljivega goverila o g. župniku Frančišku Vovko iz St. Petra. Govorila sem namreč Maksu Premru in Davorinu Dodič, pripravnikoma finančne straže v Novem mestu, češ, da je župnik Vovko govoril, da ni treba naznaniti vinskih zalog in pustiti financarjev v klet, ker bom morala sicer davek plačati. Izjavljam v pričo podpisanih prič popolnoma prostovoljno, da ni g. župnik Fr. Vovko govoril nikdar nobene besede o tem, pa tudi nikdar nisem slišala, da bi bil on govoril kaj takega komu drugemu. Pač pa mi je dobro

znano, da je g. župnik Vovko javno ljudi miril in svaril pred vsakim nasiljem napram finančni straži in oboroženi sili. Gospodu župniku se zahvaljujem, da se je zadovoljil s tem preklicom, oziroma izjavo in me ni izročil sodišču.

Št. Peter, dne 18. oktobra 1921.

Alojzija Šklander l. r.

Ferdo Florjančič l. r. in Gotlib Anton l. r. priči.

Ameriški novičar.

Raznoterosti. Delavske razmere so še vedno zelo nestalne. Ponekod so nekatere tovarne začele delo z večjim obratom; sprejemajo pa se na delo le tisti, ki so že prej delali v teh tovarnah in imajo

družino. Delajo ob znižani plači in ne osem ampak deset ur na dan in to samo 18 dni v mesecu. —

Poroke. V Njujorku Jur. Valetič z Mar. Janša roj. Majdič; v Brooklinu Hen. Ličar s Kat. Horvat; V Jolietu Jos. Kure z Mar. Nemanič, Franc Rifelj s Cecilijo Oblak in Mat. Rogina z Fr. Golobič.

Umrli so: V Pittsburghu Jurij Flajnik iz Hrasta pri Vinici v Belokrajini; V Enom Vapeju Katarina Kavčič iz Žirov pri Škofji loki; v Clevelandu Jan. Štancar iz Trebelnega, kjer zapušča ženo in 2 otroka.

Dolarje po najvišjem dnevnem kurzu menja Slovenska eskomptna banka v Novem mestu.

Ali ste že poslali naročnino „Sedanjosti“?

Naročite

„GLASNIK NAJSVETEJŠIH SRC“

mesečni list za obnovo družinske sreče.

Maribor. Cirilova tiskarna.

Letno 2 dinara.

Mesnate in klobarsarske izdelke, slanino

la mast (specialna znamka)

Novost prvovrstne mesnate konzerve

prave kranjske klobase priporočajo

vedno sveže, takoj dobavljive po najnižjih dnevnih cenah!

Zahtevajte cenike! Tovarna konzerv in mesnih izdelkov d. z o. z. Vrhnika, Jugoslavija.

Pošten krojaški pomočnik

se sprejme takoj v trajno delo!

Franc Pelko, Novo mesto.

Proda se v Novem mestu

hiša s štirimi sobami, kuhinjo in vrtičem. — Več se izve v frančiškanskem samostanu.

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica

J. Krajec nasl.

Novo mesto

se priporoča.

Kapital;
20,000,000 kron

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog
8,000,000 kron

Interesna skupnost s Hrvat. Eskomptno
Banko in Srbsko Banko v Zagrebu.

PODRUŽNICA NOVO MESTO

Izvršuje vse bančne transakcije
najkulantneje!

Hranilne vloge, — Nakup in prodaja: efektov, deviz in valut.

Eskompt menic, terjatev, faktur. — Akreditivi. — Borza.

Dolarji se kupujejo po najvišjem dnevnem kurzu

Gospodarska Zveza, podružnica Novo mesto

se je preselila

iz svojih dosedanjih prostorov v Kandiji
v lastno hišo v Novem mestu na Glavnem trgu bivši hotel Ferlič

kjer je otvorila v moderno opremljenih prostorih poseben oddelek

za prodajo na drobno

in ima v zalogi vse špecerijsko in kolonijalno blago, mlevske izdelke, domačo mast in slanino, vino v buteljkah, likerje in malinovec.

P. n. občinstvo se opozarja na **manufakturni oddelek**, velika zaloga vsega prvovrstnega v to stroko spadajočega blaga, kot sukna, platna, barhenta, kontenine itd. itd.

Gg. trgovce opozarjamo na svojo trgovino na debelo!